

จรรยาบรรณวิชาชีพตามแนวพุทธศาสตร์ : ศีล 5

Professional Ethics in Buddhist Perspective: The Five Precepts

วรเทพ เวียงแก

Woratep Wiengkae

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Author for Correspondence: Email: Worateb1999@gmail.com

บทคัดย่อ

จรรยาบรรณวิชาชีพเป็นสิ่งที่ต้องยึดถือในการปฏิบัติงาน การทำงานภายใต้หลักจรรยาบรรณ จะช่วยให้การทำงานและผลการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชา ทำให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจของทั้งผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ หากการทำงานโดยไม่ยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ จะทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน

ศีล 5 เป็นหลักธรรมที่ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ ต้องถือปฏิบัติในการทำงานที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าจรรยาบรรณวิชาชีพ เพราะศีล 5 มุ่งให้บุคคลผู้ปฏิบัติมีกาย วาจาสงบ ทำให้มีสติในการทำงาน ช่วยให้เกิด เรียบร้อย สงบสุขในสังคม

รัฐต้องมีแผนในการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาทั้งที่เป็นสถาบันเฉพาะทางวิชาชีพหรือทั่วไป ให้ความสำคัญปลูกฝังหลักคุณธรรมแก่ผู้เรียนเพื่อประโยชน์แก่การประกอบอาชีพอย่างสุจริตในอนาคต และจุดแข็งในขณะนี้ คือ มีโรงเรียนวิถีพุทธอยู่ทั่วประเทศ รัฐต้องใช้เป็นประโยชน์ในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็กอันเป็นอนาคตของชาติ

คำสำคัญ : จรรยาบรรณวิชาชีพ, ศีล 5,

Received: 12/02/62 Revised: 01/03/62 Accepted: 05/03/62

Abstract

Professional ethics is held in working because working under professional ethics can help the working and its result being in accordance with its field. Sincerity between workers and clients can occur under professional ethics working. In turn, working without professional ethics the loss of life and property may be occur.

The five precepts, the Buddhist doctrine, are the most important not less than professional ethics that professionals should follow. The aim of the five precepts is

to encourage the person preserving to be physic-psycho calmness, consciousness for working; to create the peaceful society.

The government must plan to support the general or specialty schools for training or educating the students to be morality professional in future. The strength is there are the Buddhist way of life schools all over country, For the highest interest, the government should announce the morality program and these schools train the students under the program.

Keywords : professional ethic, five precepts.

บทนำ

การทำงานในอาชีพที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน เช่น นักสังคมสงเคราะห์ ครู แพทย์ วิศวกร เป็นต้น ล้วนแล้วแต่ต้องมีจรรยาบรรณ เนื่องจากผลกระทบจากการปฏิบัติงานในอาชีพเหล่านั้นมีผลกระทบต่อบุคคลและสังคมในวงกว้าง การทำงานโดยยึดหลักจรรยาบรรณจะช่วยให้การทำงานและผลการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชา ทำให้เกิดความไว้วางใจของทั้งผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ ในทางกลับกันหากการทำงานโดยไม่ยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพนั้น ผลที่ตามมา คือ สิ่งที่ไม่พึงประสงค์ทั้งสองฝ่ายหรืออาจจะต้องสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินโดยใช่เหตุ

จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์มีความสำคัญในการกำหนดค่านิยม หลักการ และมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ยังเป็นกรอบทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ในการให้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานในสถานการณ์ความขัดแย้งและปัญหาต่างๆ ที่มีความหลากหลาย และซับซ้อนมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก (สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์, 2559) จรรยาบรรณวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เป็นหลักสำคัญที่นักสังคมสงเคราะห์ต้องยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะมีความสำคัญต่อนักสังคมสงเคราะห์ นักศึกษาสังคมสงเคราะห์ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บริการแก่ประชาชน

ความหมายของจรรยาบรรณ

เมื่อพิจารณาจากความเกี่ยวข้องระหว่างการทำงานกับการที่ต้องยึดจรรยาบรรณเป็นหลัก กล่าวได้ว่า จรรยาบรรณ คือ มาตรฐานของการปฏิบัติงานที่ผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ ต้องยึดถือและปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความประพฤติอันดีงาม หลักปฏิบัติดังกล่าวส่วนมากจะอยู่บนพื้นฐานของหลักธรรมความถูกต้อง จรรยาบรรณวิชาชีพนี้ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพฝ่าฝืนจะเกิดโทษซึ่งประเด็นความหมาย

ของจรรยาบรรณวิชาชีพทางสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ได้กล่าวไว้ว่า จรรยาบรรณในวิชาชีพ หมายถึง ประมวลมาตรฐานความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติอย่างถูกต้องเพื่อผดุงเกียรติและสถานะของวิชานั้นก็ได้ผู้กระทำผิดจรรยาบรรณ จะต้องได้รับโทษโดยว่ากล่าว ตักเตือน ถูกพักงานหรือถูกยกเลิกใบประกอบวิชาชีพได้ (จรรยาบรรณในวิชาชีพครู, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับราชบัณฑิตยสถาน ที่ได้ให้ความหมายของจรรยาบรรณว่า หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพการงานแต่ละอย่าง กำหนดขึ้น เพื่อรักษาและสร้างเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิกอาจเขียนเป็น ลายลักษณ์อักษร หรือไม่ก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) นอกจากนี้พระราชวรมนี (ประยูร ธรรมจิตโต) (2541) ได้กล่าวไว้ว่า จรรยาบรรณ คือ จริยวิชาชีพ หรือจรรยาวิชาชีพ หรือจริยธรรมวิชาชีพ ซึ่งครอบคลุมในทุกเรื่อง ทุกประการ ที่เป็นข้อควรปฏิบัติ สำหรับกลุ่มวิชาชีพ

สรุปได้ว่า จรรยาบรรณ หมายถึง ข้อปฏิบัติอันดีงามที่ผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ ต้องยึดถือและปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความประพฤติอันดีงาม หลักปฏิบัติดังกล่าวจะถูกกำหนดโดยสมาคมวิชาชีพนั้นๆ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการอิงอาศัยหลักธรรม ความถูกต้อง จรรยาบรรณวิชาชีพจึงเป็นมาตรฐานความประพฤติและวิจารณ์ญาณทางศีลธรรมและวิชาชีพที่เป็นกฎเกณฑ์ จรรยาบรรณวิชาชีพนี้ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพฝ่าฝืนจะเกิดโทษ

ความสำคัญของจรรยาบรรณ

ความสำคัญของจรรยาบรรณ คือ เป็นกรอบหรือหลักการที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติงานในอาชีพเพื่อการรักษาไว้ซึ่งความรับผิดชอบในอาชีพ ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อผดุงเกียรติและสถานะของวิชานั้น ผู้กระทำผิดจรรยาบรรณจะต้องได้รับโทษหรือถูกยกเลิกใบประกอบวิชาชีพได้ พร้อมกันนี้ ผู้ที่อยู่ในวงวิชาชีพจะต้องยึดถือจรรยาบรรณ ในการดำรงวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ คือ (เอกพันธ์ ปัดถาวโร, 2555)

1. ความรักความศรัทธาในอาชีพ คือ ความรักความศรัทธาเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพพึงมี เพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจและกำหนดกรอบของการกระทำอันจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าทางหน้าที่การงานและต่อสถาบัน

2. ความซื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ประกอบวิชาชีพจำเป็นต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในด้านการทำงานในหน้าที่ เพื่อนร่วมงาน รวมถึงหัวหน้างาน เพื่อจะทำให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาทั้งระหว่างการทำงานรวมถึงภายหลังจากการทำงานเสร็จสิ้นไปแล้ว

3. การให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับหรือจรรยาบรรณในอาชีพ คือ กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ เป็นกรอบและแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติ จรรยาบรรณวิชาชีพเป็นตัวกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีบุคลิกลักษณะตามแบบแผนของอาชีพโดยต้องอาศัยผู้ประกอบวิชาชีพให้ความ

เคารพและปฏิบัติตามจึงจะบังเกิดผล

4. ยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมวิชาชีพ คือ การยกย่องและให้เกียรติผู้ร่วมวิชาชีพ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สร้างมิตรภาพทั้งการทำงานและเรื่องการค้าเนินกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม เพื่อให้การประกอบอาชีพดำเนินไปอย่างไม่เกิดข้อขัดแย้งและประสบผลสำเร็จ

5. การรวมกลุ่มเพื่อสร้างความมั่นคงในวิชาชีพ คือ วิชาชีพจะมีความเข้มแข็งและเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นในสังคม จำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มทางสังคมเพื่อผนึกกำลังสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ออกมาสู่สาธารณชน ทำให้เกิดการก่อตัวขององค์กรเพื่อเป็นรากฐานความมั่นคงทางวิชาชีพต่อไป

สรุปได้ว่า ความสำคัญของจรรยาบรรณ คือ หลักการที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานในการรักษาไว้ซึ่งความรับผิดชอบในอาชีพ ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อผดุงเกียรติและสถานะของวิชาชีพนั้น ผู้กระทำความผิดจรรยาบรรณจะต้องได้รับโทษหรือถูกยกเลิกใบประกอบวิชาชีพได้

ตัวอย่างสถานการณ์การละเมิดจรรยาบรรณ

สถานการณ์ที่ส่อไปในทางที่เจ้าหน้าที่ทำงานโดยไม่คำนึงถึงจรรยาบรรณหรืออาจจะคลาดเคลื่อนไป เช่น ชาวการจับกุมนางสาวพลิชฐ์ อริญชัยลาภิศหรือศรัณย์พัชร์ กิตติจรพัทธ์หรือชินแส โชกุน เจ้าของบริษัทเวลท์เอเวอร์ (Wealth Ever) ถูกตำรวจจับกุมตัวได้ที่จังหวัดระนองเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2560 แล้วนำตัวมาแถลงข่าว ตำรวจได้ซักถามต่อหน้าผู้สื่อข่าว ในการสอบถามต่อหน้าสื่อมวลชน คำถามหรือคำพูดบางคำเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ส่อไปในทางทางคุกคามและปรักปรำ เช่น ... อ ย่าวกไปวนมา ฟังแล้วปวดหัว วันนี้ต้องสำนึกอย่างเดี๋ยวนะ แล้วเอาเงินมาคืน... เรามันกะล่อนพูดจาเลอะเทอะเสียเวลา ต้องถูกตำหนิอย่างนี้นะ...เราเอาเงินชาวบ้านเขามาแล้วไป เช่าเครื่องบินเที่ยวนะ ไหวหรือ... (มติชนออนไลน์, 2560)

ในขณะที่เดียวกันครูที่จังหวัดชัยนาททำอนาจารเด็กนักเรียนหญิง ซึ่งครูคนดังกล่าว ได้กระทำอนาจารล่วงละเมิดทางเพศด้วยการจับหน้าอกและจับอวัยวะเพศของเด็กผู้หญิง ในช่วง 3-4 เดือน ผู้ปกครองเห็นบุตรสาวมีอาการซึมเศร้า และไม่คอยอยากจะไปโรงเรียน บางครั้งปลื๊กตัวออกไปอยู่เพียงลำพัง ไม่สดใสร่าเริงเหมือนเช่นเคย ซึ่งก็คิดว่าเป็นเพราะบุตรสาวเริ่มโตเป็นสาวแล้วจึงอาจจะอยากมีโลกส่วนตัว และในที่สุดยอมเล่าให้ผู้ปกครองฟังว่าถูกครูล่วงละเมิดทางเพศมานานหลายเดือนและหลายครั้งจนนับไม่ถ้วน ตั้งแต่ประมาณเดือนกรกฎาคม 2559 ได้ถูกครูประจำชั้น เรียกเข้าไปพบภายในสังคมเพียงลำพัง โดยขอให้เข้าไปช่วยนวดตัว จากนั้นครูได้เข้ามาถอดเสื้อนักเรียนแล้วใช้มือจับหน้าอก และยังมีมือล้วงเข้าไปจับอวัยวะเพศ บางครั้งก็บังคับให้จับอวัยวะเพศของครูด้วย โดยครูได้ข่มขู่ไม่ให้นำเรื่องไปบอกใคร มิเช่นนั้นจะให้สอบตกทุกวิชาที่สอน (คมชัดลึก ออนไลน์, 2560)

คำพิพากษาที่ 4805/2553 (คำพิพากษาย่อสั้น)...จำเลยที่ 4 เป็นฐานะวิศวกรผู้ควบคุมงานก่อสร้างไม่ได้ใช้ความรู้ในวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบเพื่อให้อาคารมีความมั่นคงและปลอดภัยในการอยู่อาศัย ทั้งเข้าควบคุมงานก่อสร้างอาคารและขออนุญาตก่อสร้างจากทางราชการให้แก่จำเลยที่ 1 และที่ 2 โดยได้รับคำตอบแทนจากจำเลยที่ 1 และที่ 2 หรือแม้จะฟังว่าลายมือชื่อวิศวกรและผู้ควบคุมงานก่อสร้างเป็นลายมือชื่อปลอมก็มีเหตุผลให้เชื่อว่าจำเลยที่ 4 เป็นผู้ยินยอมให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 ลงลายมือชื่อจำเลยที่ 4 ในช่องวิศวกรและผู้ควบคุมงาน และยินยอมให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 นำใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมของจำเลยที่ 4 ไปใช้ในการยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าวต่อสำนักงานเขต โดยได้รับคำตอบแทนจากจำเลยที่ 1 และที่ 2 การกระทำของจำเลยที่ 4 ถือได้ว่าเป็นการละเมิดต่อโจทก์ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 ใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์

ค่าเสียหายที่เป็นค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารและค่าสูญเสียตัวอาคารอันทำให้โจทก์ขาดประโยชน์จากการใช้สอยอาคารหรือนำอาคารออกขายให้แก่ผู้อื่นแม้โจทก์มิได้นำสืบว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวนเท่าใด แต่ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายในส่วนนี้ เนื่องจากการกระทำละเมิดของจำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายให้แก่โจทก์ได้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา 438 วรรคหนึ่ง (กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, 2554)

จากข่าวที่ปรากฏ ทำให้เห็นได้ว่า หากแต่ละวิชาชีพไม่ยึดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้ประกอบวิชาชีพเองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในที่สุดอาจจะนำไปสู่การฟ้องร้องในเรื่องของสิทธิต่างๆ อาจทำให้เกิดความเสียหายในวงกว้างและอาจเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินซึ่งไม่เกิดผลดีต่อทุกฝ่าย

แท้ที่จริง ในแต่ละสาขาอาชีพก่อนที่จะเข้าสู่อาชีพล้วนแล้วต้องผ่านการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งสถานศึกษาที่เป็นพื้นฐานตามระบบการศึกษาทั่วไปและผ่านการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาชีพ เช่น แพทย์ สังคมสงเคราะห์หรือวิศวกร หรือบางอาชีพต้องผ่านสถานศึกษาเฉพาะทางของอาชีพนั้นๆ เช่น ตำรวจ ทหาร เป็นต้น ในระบบการศึกษาแต่ละสาขาอาชีพล้วนปลูกฝังจรรยาบรรณวิชาชีพให้กับผู้ที่ประกอบวิชาชีพนั้นๆ แต่ว่าการประกอบอาชีพก็ยังมีบ้างที่มีการละเมิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของตน ถึงกระนั้นสถานศึกษาก็ยังถือว่าเป็นสถาบันหลักที่ต้องปลูกฝังจรรยาบรรณวิชาชีพให้กับผู้เรียนต่อไป

ในขณะที่เดียวกันมีผู้ที่ออกมาเตือนการทำงานของนักสังคมสงเคราะห์และสหวิชาชีพ ในวันที่ 20 เมษายน 2560 นายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัด และโฆษก กระทรวงยุติธรรม (ยธ.) กล่าวถึง การปกป้องหรือคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือตกเป็นผู้กระทำความผิด โดยระบุว่า หากมิให้ความระมัดระวังหรือเกิดการล้าเส้น มีโทษ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา

50 พรรคท้าย บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใดซึ่งข้อมูลที่เปิดเผยโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง เช่น การเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ภาพหรือข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก “ผู้ปกครอง” ในลักษณะที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กหรือผู้ปกครอง หรืออรรถศอองอันหมายรวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตาม ซึ่งได้ล่วงรู้ข้อมูลดังกล่าวเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยอนุโลมด้วย ผู้ใดฝ่าฝืน หรือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 79 (พระราชบัญญัติธุรกิจ ออนไลน์, 2560)

ความหมายของศีล 5

ในมหานามสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องศีล 5 โดยทรงมุ่งถึงการรักษากายและวาจาให้เรียบร้อยว่า “มหานามะ เมื่อใดแล อุบาสกเป็นผู้เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ เป็นผู้เว้นขาดจากการลักทรัพย์ เป็นผู้เว้นขาดจากการประพฤตินิโคตในกาม เป็นผู้เว้นขาดจากการพูดเท็จ เป็นผู้เว้นขาดจากการเสพของมีนเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท เมื่อนั้นอุบาสกชื่อว่าผู้มีศีล ด้วยเหตุเพียงเท่านั้นแล” (อง. อฎฐก.(ไทย) 23/25/269) นอกจากนั้นพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2552) กล่าวว่า ศีล 5 ต่อมาชื่อเรียกเพิ่มขึ้นว่าเป็น **นิจศีล** หมายถึง ศีลที่ควรหัดควรรักษาเป็นประจำ บ้างเรียกว่า **มนุษยธรรม** หมายถึง ธรรมของมนุษย์ หรือธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์บ้าง

ความหมายของศีล 5

ศีล 5 มุ่งให้บุคคลผู้ปฏิบัติมีกาย วาจาสงบ ดังนั้น ศีล จึงหมายถึง ข้อกำหนดเพื่อทำให้เกิดความเป็นปกติทางกาย วาจา ข้องดเว้นจากบาปทั้งหลายทั้งปวง สำรวม อดทนต่อโลกะ โทสะ โมหะ ไม่ล่วงละเมิดผู้อื่นด้วยกายหรือวาจา เพื่อให้เกิดความปกติ เรียกร้อย สงบสุขในสังคม เป็นข้อฝึกข้อปฏิบัติเบื้องต้นในชีวิตประจำวันสำหรับฆราวาสเพื่อควบคุมความประพฤติทางกาย วาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม สงบ และเป็นฐานปฏิบัติธรรม ซึ่งสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2538) ทรงแสดงทัศนะเรื่องความหมายของศีลไว้ว่า ศีล แปลตามศัพท์ว่า ปกติ หมายความว่า ความเป็นปกติเรียบร้อย (อย่างหนึ่ง) ความเคยชินลงรูปลงตัวติดอยู่ประจำอยู่ เป็นปกติ (อย่างหนึ่ง) ความเป็นปกติเรียบร้อย หมายถึง ความปกติเรียบร้อยของความประพฤติ เพราะเว้นการที่ควรเว้น ประพฤติการณ์ที่ควรประพฤติ นอกจากนั้นพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความประพฤติดีทางกาย และวาจา การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อย, ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม, การรักษาปกติตามระเบียบวินัย, ปกติมารยาทที่ปราศจากโทษ, ข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกายวาจาให้ดียิ่งขึ้น, ความสุจริตทางกายวาจาและอาชีพ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ศีล 5 หมายถึง หลักปฏิบัติที่ทำให้เกิดความเป็นปกติ ข้อควรเว้นจากบาปทั้งหลายทั้งปวง สำรวม อดทนอดกลั้นต่อโลภะ โทสะ โมหะ ไม่ล่วงละเมิดผู้อื่นด้วยกาย หรือด้วยวาจา เพื่อให้เกิดความปกติ เรียบร้อย สงบสุขในสังคม ระวังความเดือดร้อนใจทั้งตนเองและผู้อื่น เป็นข้อฝึกข้อปฏิบัติเบื้องต้นในชีวิตประจำวันสำหรับฆราวาสเพื่อควบคุมความประพฤติทางกาย วาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามและเป็นฐานปฏิบัติธรรมในขั้นสูงต่อไป

คุณค่าของศีล 5

พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงจำแนกแยกแยะคุณค่าของศีลธรรมไว้โดยตรง แต่เมื่อศึกษาให้ละเอียดพบว่า สามารถจำแนกได้เป็น 3 ระดับ คือ (อมร อัมไพรุ่งเรือง, 2554)

1. คุณค่าระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งข้อนี้มีพระพุทธวจนะยืนยันว่า ผู้มีอายุทั้งหลาย คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีลในโลกนี้ย่อมประสกองแห่งโกศใหญ่ซึ่งมีความไม่ประมาทเป็นเหตุ เกียรติศัพท์ที่ดั่งงามของคนมีศีล ถึงพร้อมแล้วด้วยศีล ย่อมระบือไป คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีล เข้าไปหาบริษัทใดๆ คือ ชัตติยบริษัท พราหมณบริษัท คฤหบดีบริษัทหรือสมณบริษัท เป็นผู้แก่วักกล้าไม่ก้อเขินเข้าไปหา คนมีศีล ถึงพร้อมแล้วด้วยศีล ย่อมเป็นผู้ไม่หลงทำกาละ คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีล ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก (ที.ปา. (ไทย) 11/291/228)

2. คุณค่าระดับสังคม การที่มนุษย์ในสังคมยังต้องเดือดร้อนวุ่นวายอยู่มากในสังคมปัจจุบัน เพราะมนุษย์เป็นจำนวนมากขาดการพัฒนาภายในคือจิตใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งศีลธรรม ในการนำเอาศีลมาประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความผาสุกต่อตนเองและบุคคลอื่นๆ เพราะจุดประสงค์ของการปฏิบัติตามศีลคือ ความเป็นคนดีในสังคม ลดปัญหาทางสังคม เมื่อศึกษาและพัฒนาตนเองแล้วย่อมนำบุคคลผู้ประพฤติ ปฏิบัติให้ถึงจุดหมายสูงสุด (คือการขจัดกิเลส อันเป็นมูลฐานของความไม่ดีหรือที่เรียกว่าอกุศล คือความชั่ว)

3. คุณค่าระดับโลก ศีล 5 อาจจะเรียก “มนุษยธรรม” คือ ธรรมะสำหรับมนุษย์ เพราะทำจิตใจของผู้มีศีลให้สูงขึ้น ศีลเป็นเครื่องวัดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ทำให้มนุษย์ต่างไปจากสัตว์เดรัจฉานในด้านคุณธรรมทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข ถ้าคนในโลกนี้มีศีล 5 โดยทั่วกันแล้วโลกจะสงบยิ่งขึ้น ไม่มีการเบียดเบียน ฆ่าล้างผลาญไม่มีสงคราม ไม่มีการขโมยแย่งชิงโกงกินกัน ไม่มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม

นอกจากนั้น สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2551) ได้กล่าวเรื่อง อานิสงส์ของศีล 5 ไว้ว่า

ผู้ที่รักษาศีลข้อ 1 เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ก็จะทำให้มีพลานามัยแข็งแรงปราศจากโรคภัย อายุยืนยาว ไม่มีศัตรูเบียดเบียนให้ต้องบาดเจ็บไม่มีอุบัติเหตุต่างๆ ที่จะทำให้บาดเจ็บหรือสิ้นอายุเสียก่อนวัยอันสมควร

ผู้ที่รักษาศีลข้อ 2 เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมทำให้เกิดในตระกูลที่ร่ำรวย การทำมาหาเลี้ยงชีพ มักจะประสบช่องทางที่ดี มั่งมีทรัพย์ ทรัพย์สมบัติไม่วิบัติหายนะไปด้วยภัยต่างๆ เช่น อัคคีภัย ชาติภัย โจรภัย ฯลฯ

ผู้ที่รักษาศีลข้อ 3 เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะประสบโชคดีในความรัก มักได้พบรักแท้ที่จริงจัง จริงใจ ไม่อกหัก มีบุตรธิดา ก็ว่านอนสอนง่าย ไม่ต่อต้าน ไม่ถูกผู้อื่นหลอกลวงฉุดคร่าจนจำใจไปทำให้เสียหายบุตรธิดาย่อมเป็นอริชาตบุตร ซึ่งจะนำเกียรติยศชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล

ผู้ที่รักษาศีลข้อ 4 เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ จะทำให้เป็นผู้ที่มีสมมุติเสวยไพบูลี พุดจาพิน้ำ มีนวล ขวนพอง มีเหตุมีผล ชนิดที่เป็น “พุทธราชา” มีโหวตปฏิภาณไหวพริบในการเจรจา จะเจรจา ความสิ่งใดก็มีผู้เชื่อฟังและเชื่อถือ สามารถกล่าวอ้างสอนบุตรธิดาและศิษย์ให้อยู่ในโอวาทได้ดี

ผู้ที่รักษาศีลข้อ 5 เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ เป็นผู้ที่มีสมองประสาท ปัญญา ความคิดแจ่มใสจะศึกษาเล่าเรียนสิ่งใดก็แตกฉาน และทรงจำได้ง่าย ไม่หลงลืมเพื่อนและเลอะเลือน ไม่เสียสติ วิกลจริต ไม่เป็นโรคสมอง โรคประสาท ไม่ปัญญาทรมาน ปัญญาอ่อนหรือปัญญา نیم

ตัวอย่างสถานการณ์ของผู้ถือจรรยาบรรณและมีศีล 5

จากข่าว ที่ว่า ชื่นชม 2 พยาบาลผู้เสียสละ หยุดช่วยคนเจ็บ ทั้งที่รีบไปขึ้นเครื่องบินวันที่ 31 มีนาคม 2560 เกิดอุบัติเหตุจักรยานยนต์ชนกับรถแท็กซี่ บริเวณถนนสงประกาย วัดสีกันเขตดอนเมือง มีผู้ได้รับบาดเจ็บบริเวณขาซ้าย 1 คน โดยมีพลเมืองดี 2 คน ซึ่งมีอาชีพพยาบาล เข้ามาช่วยเหลือปฐมพยาบาลเบื้องต้น ก่อนส่งต่อให้เจ้าหน้าที่กู้ภัยช่วยส่งโรงพยาบาลใกล้เคียงจนปลอดภัย ผู้ใช้เฟซบุ๊ก Krissada Lohitdee เผยแพร่เรื่องดังกล่าวลงเฟซบุ๊ก ระบุว่า... ”น่าชื่นชม 2 พยาบาลจากโรงพยาบาลบ้านฝาง กลับจากการอบรมที่เมืองทองธานีจะไปขึ้นเครื่องกลับขอนแก่นที่ดอนเมือง ผ่านมาเจออุบัติเหตุจึงเข้าให้การช่วยเหลือ ทั้งที่ต้องขึ้นเครื่องกลับขอนแก่น นับถือน้ำใจคนไทยด้วยกัน พยาบาลไทยใจเกินร้อย” พยาบาลทั้ง 2 ท่าน คือ คุณนิตยา สุภามา พยาบาลหัวหน้าห้องฉุกเฉิน และคุณอรอุมา ธรรมวงษ์ พยาบาลวิชาชีพ ซึ่งนั่งรถมาจากอบรมที่เมืองทองธานีเดินทางไปขึ้นเครื่องที่สนามบินดอนเมืองเพื่อกลับจังหวัดขอนแก่น แต่ระหว่างทางเจออุบัติเหตุและมีผู้บาดเจ็บ จึงลงมาช่วยเหลือทันที ซึ่งเมื่อเรื่องราวนี้ถูกเผยแพร่ออกไปในโลกออนไลน์ก็มีผู้คนเข้ามาชื่นชมและยกย่องในน้ำใจของทั้งคู่ที่มีหัวใจความเป็นพยาบาลอย่างแท้จริง นึกถึงผู้บาดเจ็บก่อนตนเอง (ชื่นชม 2 พยาบาลผู้เสียสละ หยุดช่วยคนเจ็บ ทั้งที่รีบไปขึ้นเครื่องบิน, 2560)

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ทราบสิ่งสำคัญ 2 ประการคือ

1. คุณนิตยา สุภามา พยาบาลหัวหน้าห้องฉุกเฉิน และคุณอรอุมา ธรรมวงษ์ พยาบาลวิชาชีพ เป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพพยาบาล อย่างน่ายกย่องยิ่งนัก เพราะสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ได้กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพของสมาคม พ.ศ. 2528 (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย,

ว าร ส าส าร แ ล ่ง อี ส าน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2560) มุ่งเน้นให้พยาบาลได้ประพฤติปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยกำหนดเป็นความรับผิดชอบต่อประชาชน ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ต่อผู้ร่วมวิชาชีพและต่อตนเองพยาบาลทั้ง 2 ท่าน ได้ประพฤติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล ในส่วนที่ว่าด้วย **ความรับผิดชอบต่อประชาชน** 3 ข้อ จาก 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1.ประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ข้อ 2.ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนาและสถานภาพของบุคคล และ ข้อ 6. พึ่งป้องกันภัยอันตรายอันจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

นอกจากนั้น ได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล ในส่วนที่ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ 3 ข้อ จาก 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1. ประพฤติตนและประกอบกิจแห่งวิชาชีพโดยถูกต้องตามกฎหมาย ข้อ 2. ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ข้อ 3. ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการประกอบกิจแห่งวิชาชีพและส่วนตัว

2. ทั้ง 2 ท่านถือว่าเป็นผู้มีศีลหรือปฏิบัติตามศีล 5 ข้อที่ 1 ได้แก่ เจตนางดเว้นจากการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย รวมทั้งรณรงค์ชักชวนห้ามปราม ให้ผู้อื่นละเว้นด้วย (ปาณาติปาตา เวรมณี) ในทางพระพุทธศาสนาถือว่า ผู้ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 1 แสดงว่า เป็นผู้มีเมตตาธรรมต่อสรรพสัตว์ คือ ปรรณนาให้ผู้อื่นเป็นสุข และนอกจากมีเมตตาแล้วยังต่อด้วยความเป็นผู้มีกรุณาธรรม คือ ปรรณนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ดังนั้น ทั้ง 2 ท่าน จึงตัดสินใจช่วยผู้บาดเจ็บทั้งๆ ที่ตัวเองต้องรีบเดินทางไปสนามบินเพื่อเดินทางกลับบ้าน

หากจับคู่ระหว่างเบญจศีลหรือศีล 5 กับเบญจธรรมหรือธรรม 5 ตามนัยพระพุทธศาสนา ได้แก่

เบญจศีลหรือศีล 5

ปาณาติปาตา เวรมณี

อทินนาทานา เวรมณี

กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี

มุสาวาทา เวรมณี

สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี

เบญจธรรมหรือธรรม 5

เมตตากรุณา คือ ความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

สัมมาอาชีวะ คือ การประกอบสัมมาชีพ

กามสังวร คือ การสำรวมในกาม

สัจจะ คือ การพูดความจริง

สติสัมปชัญญะ คือ ความระลึกได้และความรู้ตัว

จากตารางอธิบายได้ว่า หากผู้ใดถือศีลข้อที่ 1 แสดงว่า ผู้ผู้นั้นมีความเมตตากรุณา คือ ความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น หากผู้ใดถือศีลข้อที่ 2 แสดงว่า ผู้ผู้นั้นมีสัมมาอาชีวะ คือ การประกอบสัมมาชีพ หากผู้ใดถือศีลข้อที่ 3 แสดงว่า ผู้ผู้นั้นมีกามสังวร คือ การสำรวมในกาม ไม่นอกใจสามีหรือภรรยาของตน หากผู้ใดถือศีลข้อที่ 4 แสดงว่า ผู้ผู้นั้นมีสัจจะ คือ การพูดความจริงและหากผู้ใดถือศีลข้อที่ 5 แสดง

ว่า ผู้นั้นมีสติสัมปชัญญะ คือ ความระลึกได้และความรู้ตัว

จากประเด็นข้างนี้ ทำให้เห็นว่า นอกจากจรรยาบรรณวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติแล้ว หลักธรรมทางศาสนา เช่น หลักศีล 5 ของพระพุทธศาสนา ก็เป็นสิ่งที่ทุกวิชาชีพ ควรต้องระลึกไว้และนำไปปฏิบัติควบคู่กันกับจรรยาบรรณวิชาชีพของตน

ในอดีตจนปัจจุบันนี้ ไม่มีหน่วยงานหรือวิชาชีพใดที่กล้าบอกหรือระบุไว้ว่าให้ผู้ประกอบวิชาชีพใช้หลักธรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือเป็นหลักยึดเหนี่ยวในการทำงานนอกเหนือไปจากจรรยาบรรณที่กำหนดไว้แล้ว รัฐบาลเองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ไม่ค่อยเน้นย้ำให้คนในสังคมทุกสาขาอาชีพดำเนินชีวิตภายใต้หลักคำสอนของศาสนาของตนๆ หรือรณรงค์ไปก็เหมือนสักแต่ว่าทำไม่ได้จริงจิงอะไร จริงอยู่มีการอนุญาตให้แต่ละศาสนาบรรยายธรรมทางทีวี แต่ช่วงเวลาที่ออกอากาศก็ดูไม่เหมาะสมมากนัก เพราะส่วนมากจะเป็นช่วงเช้าตรู่ ซึ่งคนส่วนมากไม่ค่อยได้รับชมเท่าที่ควร

ดังนั้นการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมหรือจริยธรรม ควรต้องเน้นย้ำที่โรงเรียนให้เพิ่มมากขึ้น สถาบันการศึกษาต้องทำหน้าที่ปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม พร้อมทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพให้กับนักศึกษามากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ต้องขัดเกลาด้วยว่า นอกจากจรรยาบรรณวิชาชีพแล้ว ทุกท่านต้องคำนึงถึงและยึดหลักธรรมทางศาสนาของตนๆ เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ในสถาบันการศึกษามีที่สถาบันมีอาจารย์ที่ท่าน ที่กล้านำหลักคำสอนทางศาสนามาอธิบายประยุกต์ให้นักศึกษาในสาขาต่างๆ ได้ซึมซับและนำไปปฏิบัติควบคู่กับแนวคิดทฤษฎีของทางตะวันตก โดยมากจะเน้นทฤษฎีทางตะวันตก จนลืมหลักธรรมคำสอนทางศาสนาที่เป็นประโยชน์ แท้ที่จริงศาสนา คือ สิ่งที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันของทุกคน แต่กลับไม่นำหลักธรรมต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์

นอกจากนี้ ยังมีหลักธรรมที่สามารถนำไปใช้ในการทำงานสังคมสงเคราะห์ได้ดีอีกอย่าง คือ สังคหวัตถุ 4 ซึ่งกฤติกา ชนะกุล และคณะ ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์สังคหวัตถุ 4 ในการฝึกภาคปฏิบัติกรณีศึกษานักศึกษาสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในการปฏิบัติตามสังคหวัตถุ 4 ด้านทาน คือ การให้บริการกับทุกคนอย่างเท่าเทียม มากที่สุด ด้านปิยวาจา ให้ความสำคัญเรื่องการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลรอบข้างและพูดคุยกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจและจริงใจ ด้านอัตตจริยา ให้ความสำคัญในเรื่องการมีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและการไม่นำข้อมูลของหน่วยงานไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ด้านสมานัตตตา ให้ความสำคัญกับการเข้าฝึกภาคปฏิบัติตรงต่อเวลาและการแต่งกายเหมาะสม มีบุคลิกและลักษณะท่าทางที่สุภาพ มากที่สุด (กฤติกา ชนะกุล และคณะ, 2559)

โรงเรียนวิถีพุทธ

การอบรมศีลธรรมให้เด็กและเยาวชนไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ เนื่องจาก บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ทำหน้าที่เฉพาะของตน คือ พ่อแม่ให้เงินลูกเลี้ยงดูทางร่างกายไม่มีหน้าที่สอนหนังสือ

วารสารแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

โรงเรียนทำหน้าที่สอนวิชาการ ไม่มีหน้าที่อบรมศีลธรรม วัดอบรมศีลธรรม การทำงานไม่ประสานกัน ผู้ปกครองไม่อบรมศีลธรรมแก่เด็กและไม่พาเด็กไปวัด โรงเรียนไม่อบรมศีลธรรมแก่เด็กและไม่พาเด็กไปวัดหรือไม่ได้นิมนต์พระสงฆ์มาสอนในโรงเรียน เมื่อผู้ปกครองหรือโรงเรียนพาเด็กไปวัด พระสงฆ์ไม่ทำหน้าที่อบรมศีลธรรมหรือเมื่อโรงเรียนนิมนต์พระสงฆ์ไปสอนที่โรงเรียน พระสงฆ์ไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่ (พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต), 2547)

ดังนั้น จุดกำเนิดโรงเรียนวิถีพุทธจึงเกิดขึ้น คือ ความมุ่งหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งตรงกับความต้องการของสังคมที่อยากเห็นเด็กไทยในวันนี้ต่อไปจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้า โดยใช้หลักพระพุทธศาสนาบริหารจัดการโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับสนองนโยบายนำไปสู่การดำเนินงานส่งเสริมการจัด “โรงเรียนวิถีพุทธ” ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2546 สนับสนุนส่งเสริมให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนในหลักการและมุ่งมั่นพัฒนาทั้งระบบตามแนวทางการศึกษาวิถีพุทธหรือพุทธศาสตร์ คือ ดำเนินงานตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าตามมรรคมีองค์ 8 ประการ เป็นไปตามหลักไตรสิกขา มีศีล สมาธิ และปัญญาบูรณาการหลักพระพุทธธรรมอย่างกลมกลืนในวิถีชีวิต

ภาค	จำนวนโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล	466
ภาคเหนือ	2,515
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10,554
ภาคกลาง	4,471
ภาคตะวันออก	1,461
ภาคตะวันตก	1,428
ภาคใต้	1,838
รวม	22,733

ข้อมูล ณ วันที่ 3 /5/ 2560 (โรงเรียนวิถีพุทธ, 2560)

จากจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมเป็นโรงเรียนวิถีพุทธทั่วประเทศสองหมื่นกว่าโรงเรียน จุดนี้เป็นจุดแข็งอย่างมากที่รัฐบาลต้องส่งเสริมอย่างจริงจังในการให้มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กๆ ในอันที่จะเป็นผู้ดูแลประเทศต่อไป ต้องกำหนดนโยบายและงบประมาณให้เหมาะสม ทุกภาค

ส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อความเป็นเอกภาพในการทำงานและให้
เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

สรุป

จรรยาบรรณวิชาชีพเป็นกรอบในการทำงานของอาชีพต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานในวิชาชีพ
นั้นๆ เป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้ให้บริการ การทำงานโดยยึดหลักจรรยาบรรณจะช่วย
ให้การทำงานและผลการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชา ทำให้เกิดความไว้วางใจของ
ทั้งผู้ให้บริการและผู้ให้บริการ นอกจากจรรยาบรรณแล้ว สิ่งหนึ่งที่ขาดเสียมิได้ คือ ศีล 5 บุคคล
ผู้ปฏิบัติตามศีลจะมีความประพฤติดีทางกายและวาจา รักษากายและวาจาให้เรียบร้อย รักษาระเบียบ
วินัย ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ แนวทางการปลูกฝังหลักศีล 5 หรือหลักคุณธรรมให้กับ
บุคคลต้องเริ่มจากเด็ก โรงเรียนจึงต้องเป็นหลักในการปลูกฝังคุณธรรม โดยทุกภาคส่วนต้องรับผิดชอบ
ขอในการช่วยโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่นี้ให้บรรลุเป้าประสงค์ ซึ่งขณะนี้ “โรงเรียนวิถีพุทธ” ทั่ว
ประเทศสองหมื่นกว่าโรงเรียน ถือเป็นจุดแข็งอย่างมากที่รัฐบาลต้องส่งเสริมอย่างจริงจังในการให้มีการ
การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กๆ ในอันที่จะเป็นผู้ดูแลประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

พระไตรปิฎก

อง. อฎฐก.(ไทย) 23/25/269.

ที.ปา. (ไทย) 11/291/228.

หนังสือ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต).(2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 11.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต).(2552). **ภูมิธรรมชาวพุทธ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมมิก จำกัด.

พระราชวรมุนี (ประยูร ธมมจิตโต).(2541). **คุณธรรมสำหรับนักบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

มูลนิธิพุทธธรรม.

ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพมหานคร:

ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน). (2538). **ความจริงที่ต้องเข้าใจ**. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย.

_____. (2551). **วิธีสร้างบุญบารมี**. พิมพ์ลักษณ์. กรุงเทพฯ : พิมพ์สวย.

วารสารแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วารสาร

กฤตিকা ชนะกุล และคณะ. “การประยุกต์สังคหวัตถุ 4 ในการฝึกภาคปฏิบัติ กรณีศึกษานักศึกษา สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย”, **วารสารวิชาการแสงอีสาน**. ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2561) : หน้า 22.

งานวิจัย

อมร อำไพรุ่งเรือง. (2554). การศึกษาพฤติกรรมการรักษาและการล่วงละเมิดศีล 5 ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อินเทอร์เน็ต

คมชัดลึก ออนไลน์ วันจันทร์ที่ 1 พฤษภาคม 2560, สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2560.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4805/2553 แหล่งที่มา: กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา. เผยแพร่เมื่อ: 21 ต.ค. 2554 10:23:32, <https://deka.in.th/view-501930.html>, สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2560. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2560.

มติชนออนไลน์ วันจันทร์ที่ 1 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2560. “ระวังผิด พ.ร.บ.คุ้มครองเด็กฯ รongปลัดยธ.เตือนสอนนำเสนอข่าวเด็กทำผิด-เป็นเหยื่อ อย่างระมัดระวัง”, **ประชาชาติธุรกิจออนไลน์**, http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1492658053, เข้าถึงเมื่อ 21 เมษายน 2560.

เอกพันธ์ ปัดถาวะโร 8 สิงหาคม 2555. <http://aekapan.blogspot.com/2012/08/blog-post.html>, สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2560

nursing.reru.ac.th/news/56/25_12_56.PDF, จรรยาบรรณวิชาชีพ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528 สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2560.

www.vitheeбудdha.com/main.php?url=allschool, สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2560.

www.swpc.or.th/index.php/extras/k2/k2-about/history.../code-of-ethics-swpc-8-7-59/ สภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์, **จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์**, 8 กรกฎาคม 2559, สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2560.

Teacher Professional Development, จรรยาบรรณในวิชาชีพครู, แหล่งที่มา; <https://educ105.wordpress.com/จรรยาบรรณในวิชาชีพครู/>, สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2560.